

Απιστία και θεία συγκατάβαση (Πρωτοπρ. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

α) Η θεία συγκατάβαση ως συνέχεια του μυστηρίου της θείας κένωσης δεν περιορίζεται στον Σταυρό και την ταφή. Συνεχίζεται και μετά την Ανάσταση. Ο αναστάς Κύριος δεν ήλθε να επιβάλει βιαίως το χαρμόσυνο μήνυμα της Αναστάσεως στους ανθρώπους. Ούτε τους υποχρέωσε να το ασπασθούν απροϋπόθετα. Αποδέχεται και ως δοξασμένος Κύριος να γίνει αντικείμενο έρευνας. Αναγνωρίζει στον Θωμά τη λογική αδυναμία να πιστέψει και συγκαταβαίνει για μία ακόμη φορά στην ανθρώπινη αμφισβήτηση.

β) Ας δούμε όμως συνοπτικά το περιεχόμενο του σημερινού ευαγγελίου, όπως περιγράφεται από τον ευαγγελιστή Ιωάννη (Ιωάν. 20.19-29). Μετά τη σταύρωση και την ταφή του Ιησού οι μαθητές σκορπίστηκαν και φόβος κατέλαβε τις ψυχές τους. Ο διδάσκαλός τους είχε θανατωθεί με ατιμωτικό θάνατο. Και οι ίδιοι

κινδύνευαν από τη μήνη των γραμματέων και Φαρισαίων. Συγχρόνως με δυσπιστία άκουγαν τις διαβεβαιώσεις των μυροφόρων γυναικών, ότι είδαν τον αναστημένο Κύριο.

γ) Κι ενώ οι μαθητές το εσπέρας της Κυριακής ήταν συναγμένοι στο υπερώο «διά τον φόβον των Ιουδαίων», και παρότι οι πόρτες ήταν κλειστές, παρουσιάστηκε ο Κύριος και τους λέγει: «Η ειρήνη να είναι μαζί σας». Ταυτόχρονα τους έδειξε τα χέρια και την πλευρά του. Οι μαθητές χάρηκαν που είδαν τον Κύριο. Στη συνέχεια φύσηξε στα πρόσωπά τους λέγοντας: «Λάβετε Πνεύμα άγιον, εάν συγχωρήσετε τις αμαρτίες κάποιου του είναι συγχωρημένες· αν δεν τις συγχωρήσετε, θα μείνουν ασυγχώρητες». Ο Θωμάς δεν ήταν μαζί τους όταν ήλθε ο Ιησούς. Του είπαν οι άλλοι μαθητές: «Είδαμε τον Κύριο». Εκείνος απαντά: «Εάν δεν δω στα χέρια του το σημάδι από τα καρφιά και δεν βάλω το δάκτυλό μου σε αυτά και δεν βάλω το χέρι μου στην πλευρά του, δεν θα πιστέψω».

δ) Ύστερα από οκτώ ημέρες ήταν πάλι οι μαθητές συναγμένοι στο σπίτι και ο Θωμάς μαζί τους. Έρχεται ο Χριστός, κι ενώ οι πόρτες ήταν κλειστές, στάθηκε στο μέσον και τους είπε: «Η ειρήνη να είναι μαζί σας». Έπειτα λέγει στον Θωμά: «Φέρε το δάκτυλό σου εδώ και κοίταξε τα χέρια μου και φέρε το χέρι σου και βάλε το στην πλευρά μου και μη γίνου άπιστος αλλά πιστός». Ο Θωμάς αποκρίθηκε: «Ο Κύριός μου και ο Θεός μου».

ε) Το πρώτο μέρος του ευαγγελίου, που αναφέρεται στην εμφάνιση στους μαθητές εκτός του Θωμά, αναγινώσκεται σε διάφορες γλώσσες στον εσπερινό της Αγάπης του Πάσχα. Όταν κάποιος ζεί το μυστήριο της ορθοδόξου πίστεως και η καρδιά του γεύεται τη σταυροαναστάσιμη εμπειρία αισθάνεται την ανάγκη να την εκφράσει και προς τους έξω. Έτσι το φως της λαμπρής εκχέεται και σε άλλους λαούς, φυλές και γλώσσες. Τηρείται, έστω συμβολικά με τον τρόπο αυτό, η εντολή του Χριστού προς τους μαθητές να κηρύξουν την Ανάσταση «εις πάντα τα έθνη». Η βεβαιότητα για την αλήθεια καθιστά αναγκαία τη μαρτυρία της προς κάθε άνθρωπο καλής προαίρεσης. Στα λειτουργικά βιβλία περιλαμβάνεται το σημερινό ευαγγέλιο και στα τουρκικά και απαγγέλλονταν εμμελώς στα μέρη της Μ. Ασίας, όπου προφανώς έρχονταν και το άκουγαν Τούρκοι αλλά και κρυπτοχριστιανοί.

στ) Ο απόστολος Θωμάς αποτέλεσε στο διάβα των αιώνων το σύμβολο του «απίστου». Όμως, ο Θωμάς δεν ήταν άπιστος. Ήταν ειλικρινής αναζητητής της αλήθειας. Η αμφισβήτησή του ήταν γνήσια. Δεν είχε ιδεολογικό υπόβαθρο και αντιχριστιανικό πνεύμα. Γι' αυτό και ο Χριστός ανταποκρίνεται και διαλύει τις αμφιβολίες του. Φανερώνεται και δεν αρνείται να ψηλαφηθεί από τον «άπιστο» μαθητή του. Τα λειτουργικά κείμενα κάνουν λόγο για «καλή απιστία» του Θωμά, διότι αυτή γέννησε τη βέβαιη πίστη. Στο τέλος του ευαγγελίου φαίνεται ο Κύριος να επιτιμά τον Θωμά. «Επειδή με είδες, πίστεψες», του λέει. «Μακάριοι εκείνοι που δεν με είδαν και όμως πίστεψαν». Έτσι μακαρίζονται οι χριστιανοί όλων των αιώνων, που αποδέχονται και βιώνουν το κήρυγμα της Αναστάσεως.

ζ) Ίσως κάποιος αναρωτηθεί: Γιατί ο αναστημένος Χριστός επέλεξε να εμφανισθεί στους μαθητές, τον Θωμά και τις μυροφόρες και δεν παρουσιάσθηκε κατευθείαν στους σταυρωτές του, για να πιστέψουν και εκείνοι; Στο ερώτημα αυτό απαντά ο ιερός Χρυσόστομος: «Αν υπήρχε ελπίδα να τους ελκύσει στην πίστη, δεν θα αμελούσε να φανερωθεί σε όλους. Κι αυτό το απέδειξε η ανάσταση του Λαζάρου, που ήταν τέσσερις μέρες νεκρός και τον ανέστησε μπροστά στα μάτια όλων. Παρά ταύτα, όχι μόνο δεν ελκύσθηκαν στην πίστη, μα εξαγριώθηκαν εναντίον του Χριστού, ώστε ήθελαν να σκοτώσουν και αυτόν και τον Λάζαρο». Τέλος, το γεγονός ότι ο «άπιστος» μαθητής θυσίασε μαρτυρικά τη ζωή του, για να μεταφέρει το ελπιδοφόρο αναστάσιμο μήνυμα στα βάθη της Ανατολής, αποτελεί μία ακόμη μαρτυρία της Ανάστασης και δικαιώνει τη θεία συγκατάβαση.